

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 6.

Lund Juni

1842.

I. Original-Afhandling.

*Några ord till Fäderneslandets yngre Botanister; af
Hampus von Post, Underlöjtnant.*

Då den allmänna kännedomen om vårt lands vextalster nästan dagligen tillväxt genom de skicklige bearbetares försorg, som tid efter annan lemnat rika skatter åt samtid och efterkommande, torde det vara — i mångens tanke — djerft att påstå, att ännu mycket återstår. I Naturvetenskaperna finnes dock icke något stillastående; dess mål ligger allt längre och djupare ifrån oss ju mera vi framtränga; ständigt öppnas för våra forskningar allt vidare fält. Ett *säkert* framträngande är därför af nöden, — en fot som icke tager ett steg tillbaka, och ett öga som intet låter undfalla sig. Allt, som antages gissningsvis eller på slump, är ett återsteg, och måste förr eller sednare omgöras.

Den generela och speciela kunskapen om Skandinavien's växter (Faucerogamerne åtminstone!) är i det närmaste utredd; mycket återstår dock visserligen, som småningom måste framträda. Men af den *subspeciela* och den *geografiska delen* torde ännu mera vara ogjort och mindre säkert. Det är i dessa afseenden, som våra forskningar borde updrivas. Att detta vinnes genom familjers och släktens monografiska behandling är tydligt nog. Men det är allenast af den mera kunnige Akademisten, som detta fält kan och bör bearbetas, då en Botanist utom professionen föga eller intet kan bidra till ett mål, som de gemensamt åstunda. Det vore därför en god sak, om de spridda och olika förmågorna och kunskapsgraderne kunde förenas, så att alla hade sin lilla del och intresse i vetenskapens framsteg. — Det måste vara ett fel att icke så är, hvilket borde

och förmodligen afven kunde afhjelpas. Af denna orsak har författ. velat framställa några ord till äldres och erfarnares öfvervägande.

Om vetenskaperna betraktades såsom större och mindre, hvarandra skärande och tangerande cirklar, så måste vi följaktligen, för att ernå en sann kunskap om *en* sådan cirkel, genom periferiens kringgående och vidare ingående inom dess gränser och småningom skeende framträngande mot medelpunkten, vinna den rätta åsigten af denna figur, och sedermera från denna medelpunkt öfverskåda egenskaperna af densamma. Om, — liknelsevis, — forskningen på detta sätt bedrefves, skulle den framgå med säkrare och jemnare steg; — (ty huru ville man t. ex. lära sig det Latinska språket, genom att börja med de klassiska Auktorerna och vidare nedgå till Syntax och Grammatik, o. s. v.).

Detta sätt att gå tillväga ligger grundadt i människans själ, och öfverlemnad åt sig sjelf använder hon det alltid omedveten derom. Men det är derföre icke sagdt att hon framgår med de noggranna och säkra steg, som hon borde. Hon skenar ofta öfver och förbi föremål, som sedermera bilda luckor och oformligheter uti hennes kunskapsförråd; det är dessa felsteg, som en *forskande* människa aldrig borde öfver- eller förbi-se. Tidsefemernes ton är en *afsky för allt grundligt*; de öfverskåda allt från medelpunkten, som de tro sig så lätt hafva påfunnit; men ju säkrare de äro om detta centrum, ju mera hafva de förirrat sig. — Den rätte forskaren framgår utan att låta sig störas af dessa flygtingar, och beviset att han gått rätta vägen ligger deruti, att han aldrig förtviflar om upnåendet af denna medelpunkt, men likväl *aldrig finner* densamma.

Hvar och en inser huru omöjligt det måste vara för en enskild — om än aldrig så rikt begåfvad — individ, att förskaffa sig en fullständig öfversigt af hela sitt fäderneslands vextförhållanden och natur, — resor hit och dit, promenader, en vidlyftig korrespondens o. s. v. göra visserligen ändå icke tillfyllest, och skörden blir således knapp i förhållande till de mödor och kostnader han utkastat, hvilka annars, på ett mera lämpligt sätt använda, torde hafva ländt vetenskapen till vida större gagn. Det

är derföre, som *förening* är ett hufvudsakligt föregående, — men huru tillvägbringa en sådan förening? Derom hafva säkerligen de fleste hvar och en sin olika tanke. Det vore obehörigt att söka mathematice tillämpa förutnämnde teori, på hvad som speciellt tillhör vårt systemål; — och författ. öfverlemnar åt läsaren sjelf att söka tillämpa densamma.

Det säkraste sätt att ernå ett mera helgjutet resultat, måste ligga just uti en sådan ändamålsenlig förening. Hvar och en skulle finna sin plats anvisad, utan att behöfva tränga sig ur densamma. Den skulle ej lägga något band på vår *fria* forskning. — Om vi, för att erhålla en bild af en sådan förening, liknade vårt förbehållande vid en enda samling forskare utgångne till en gemensam exkursion, — Sverige vore vårt fält, våra Akademister anförare; — oss (de yngre) ålåge då samlings och egentl. forskningsprocessen, samt att meddela hvarandra, och vidare våra äldre följeslagare hvad vi inhämtat; — det ålåge dessa sednare åter att reda, ordna och systematisera det vi gemensamt sammanbragt; — det ålåge slutligen våra *ledare* — Mästarne — att granska och draga resultaten af hvad obekant och tvifvelaktigt vi derunder kunde hafva påfunnit.

Om Botaniken (och fördenskull Naturvetenskaperna i gemen) mera noggrant på detta sätt bedrefves, vore intet tvifvel att det skulle lända till vida större förmån. — Ett *helt* skulle då sammansättas af Mästare, lärjungar och begynnare; — detta hela skulle ej undvara någon af sina delar, och delarne ej frånskiljas det hela, såsom det hittills oftast skedt, genom brist på upmuntran och ömsesidig meddelelse. De mera oinvigde skulle då ernå sin del, och *flere* än hittills förvärfvas till *sann forskning* och lif. Derigenom endast, skulle lif och håg inom vetenskapen upkomma; derigenom också våra forskningar blomma.

För att från en annan sida betrakta vårt mål, se vi, att, likasom kunskaperne varit hopade hos vissa utmärktare personer, och de lägre graderne af dessa kunskapers upsamlare föga bidragit till det helas sammanställning, också vissa utmärktare eller rikare *trakter* varit föremålet för deras forskningar. (Detta eger tillämpning äfven på de *delar* af vetenskapen som tid

efter annan bearbetats, — t. ex. kryptogamernes studium hvilka uti deras lägre grenar borde allmännare beifras!). Tiden har visat, att det icke är nog att inskränka sina forskningar till dessa rikare områden, eller liksom uti vextlifvets magasin. Undersökningarne måste utsträckas äfven till det torftigare, eller till *delarne*, för att få en rätt kännedom om det hela. Det finnes få eller nästan intet ställe, som är så fattigt att det icke erbjuder många intressanta fält för det forskande ögat. — Vi kunna ej alltid få vistas i lustgårdarne, utan kastade än åt den ena, än åt en annan trakt af lifvet, måste vi lära oss upfatta äfven det — som vi tycka — obetydliga, platta och lilla, som från en sådan, mindre väl lottad plats framställer sig för våra sinnen.

Med fästadt afseende på dessa förut nämnde afsigter, har författ. vågat framställa ett mål, som enligt hans tanke borde befordera, underhålla och lätta våra kunskapers säkra framskridande steg för steg; — och detta mål anser han vara *Specialfloras och vextförteckningars uprättande öfver vissa bestämda omfång eller regioner*. Men, såsom förut är nämndt, det icke allenast är de bättre lottade läneus, öars eller andre större och bekantare trakters, mera likasom generela skatter vi måste uppsöka; forskningarne måste äfven nedgå till inskränkta, speciellare rymder. *Vi måste nedgå till de fattigare uti samhället och förskaffa dem bättre vilkor*. Denna sträfvan tyckes ej allenast vara tidens och folkens, utan äfven, analogt med dem, forskningens. — Men liksom uti de förra denna sträfvan svårligen afhjelpes genom grundliga reformer, tyckes behovet påkalla hvarje enskildare dels eller omfångs uphjelpande till sannt lif och förbättring; d. v. s. samma sats uttryckt i vår afsigt: *Specialkännedomens uphöjande till medel att derigenom ernå allmän och generel kunskap*. — Denna specialkännedom fortgår inom naturvetenskaperne genom mindre afdelningars noggranna monografierande; men då denna del egentligast åligger de äldre och erfarne tillhör det begynnarne och de yngre att samla materialer. Dessa materialier tror författaren fullständigast kunna inhämtas just genom de särskilda delarnes af ett lands

noggranna undersökning och vextbestämning. — Ut i dessa *Specialfloror* böra de vextgeografiska förhållanderne lika noga angifvas, som de fytoğrafiska; och om, synnerligast uti de sednare, månget fel och misstag icke kan undvikas, så tillhör det en noggrannare undersökning och en mild, men säker kritik att rätta dessa och gifva dem deras rätta plats o. s. v. Då få yngre komma i tillfälle att omfatta vetenskapens anatomiska och fysiologiska delar, jemte de kritiska och systematiska m. fl., så blifva dessa hänvisade till den mera för sig komne — d. v. s. Lärjungen samt Mästaren. Det är uti deras resultat, deras så beskafade undersökningar och uplysningar, vi böra finna belöningen för våra mödor och vårt ofta nog direkt otacksamma arbete.

Men för att nå ett mål måste *en plan fattas och en väg utstakas*, och denna väg är icke likgiltig. Den skulle så anläggas, att alla kunde vandra densamma, utan att för mycket skiljaktighet i meningar förorsakade förvirring och separation. Författ. erkänner häruti sin oförmåga, under önskan att någon mera erfaren och sakkunnig måtte utstaka en sådan. — Han kan dock ej undgå, att nämna sina åsigtter till vidare öfvervägande.

Att det så kallade *naturliga systemet* måste läggas till grund, inser lättligen en och hvar; systemet utgör likasom själen uti kroppen; det är den från medelpunkten utåt verkande, styrande och likasom stadgande kraften; — det är — för att låna en liknelse ur trädbildningen — de från kärnen och mårgen utgående kärstrålarne som gifva styrka och fasthet åt de utifrån sig afsättande lager af kär eller fibrer. — Endast genom vexternes *naturligt systematiska upfattning* kunna vi erhålla en tillfredställande bild af ett lands så *hela* som delvisa naturbeskaffenhet. — För att vidare upfatta vextriket i enlighet med vår afsigt, måste vi föreställa oss detsamma såsom ett ordnadt samhälle, och detta ordnande så *naturligt som möjligt* — d. v. s. i öfverensstämmelse med tidens fordringar. — När detta samhälle är konstitueradt och noga begränsadt i sina stånd, egenskaper och förrättningar, då först kunna de särskilda delarne af detta samhälles byggnad rätt jemföras och bedömas. Det ligger ej inom människans förmåga att från begynnelsen rätt upfatta

en, om än aldrig så liten, del af Naturen; — Hon måste dock ihärdigt söka klaven för denna större eller mindre del. Denna klav eller detta system vexlar i och med tiden och derföre, ju mera vi söka att upfatta tidens allmänna sträfvanden, desto mera kunna vi inse dess behofver och derefter lämpa detta system eller konstitution.

Det är endast DeCandolles och Prof. Fries's systemer, som för oss kunna komma i fråga; och angående det förras *mera naturlighet* tror författ. att ett sådant *aldra mest naturligt system* skulle återföra ett slags »*Naturens stora kedjan* om det konsequent tillämpades. Det eger föröfrigt ej den egenskap, som förut nämndes såsom oundgänglig, nemligen att vara *begränsadt*; och det är just för denna egenskap det andra eller Prof. Fries's s. k. naturliga system så fördelaktigt utmärker sig. — Vexterna hafva deruti erhållit en bestämd konstitution, deras platser i samhället äro gifna och det oroliga söndringsbegäret rasar icke inom dess högre ordningar. — Så är förhållandet från de högre afdelningarne till och med familjerne.

Annorlunda är förhållandet inom dessa sistnämnde. I omfattningen af Genera, Species och Varieteter råder största disharmoni, så väl i anseende till olika åsigter, som i hänförande till Naturen. Författ. tvekar dock icke att, äfven i anseende till dessas säkra upfattning, anse Prof. Fries's åsigter såsom de mest tillfredsställande; han tror också, att få af dem, som sökt upfatta och tillämpa denne Mästares bestämningar, skola finna sig föranlåtne att lemna desamma. Men vi böra dock visserligen ändå icke blindt följa eller tvinga oss på hans åsigter, utan om vi någon gång anse oss ega anledning derifrån afvika, böra vi efter noga granskning öppet framställa våra, till dess vi framdeles måhända få skäl att antingen återtaga eller befästa vår mening. Naturen bör alltid sjelf vara vår ledare och domare i dylika fall, och den som söker upfatta *dess* dunkla meningar (och ej sina *egna*) finner snarligen lönen för detta sökande. — Då tvifvelaktigheter angående varieteters rätta hänförande under de af Prof. Fries angifna gränсор (Bot. Not. 1840 N:o 4—7) stundom måste förekomma, tror författ. namnet Form (*Forma*) bö-

ra användas; — och vexten då benämnas efter den hufvudkarakter, hvaruti den skiljer sig från förut bekanta.

Den största vigt borde i dessa förteckningar läggas på just dessa *Former* (artförändringar, afarter &c.), emedan deras säkra angifvande noga anger de förhållanden och den natur, hvaruti de förekomma; och det är för dessa afsigter, som Prof. Fries's systematik öfver de *subspeciela* vexterne så fördelaktigt utmärker sig.

Vidare bör *det numeriska antalet af rena Species* vara af stort intresse för jmförelsen mellan olika trakters vegetations-förhållander, äfvensom, i andra och tredje rummen, dylika upgifter öfver genera och familjer.

Om man betraktar särskilda trakters vextförhållander så finner man snarligen, att, liksom vissa regioner af jorden äro mera gynnande för vissa vextfamiljer, så eger äfven hvarje särskild inskränktare trakt dylika representanter inom genera och species. Naturen tyckes liksom utvälja sig älsklingar efter sitt eget lynne och karakter, och utmärker desamma genom en fullkomligare utbildning och mångfald i former. Det är äfven på dessa vi måste aktgifva vid sådane speciela traktfloror; sammanställningen skall sedermera utvisa resultaten. Dessa få dock ej förblandas med *den mer och mindre allmänna utbredningen* inom distrikten af vissa vextslag. — Man bör också häruti akta sig för *alla tankar*; det är icke *våra* tankar vi skola framlägga, utan *naturens*, och naturen bör alltid sjelf föra sin talan.

Dylika traktfloror torde lämpligast böra omfatta ungefärligen följande delar:

- I. *Geografiska delen* — hvari redogöres för *läge, grünsor, vidd, &c.*; vidare de rådande *Geologiska formationer*, hufvudsakliga *Bergarter, jordmån*, och i botaniskt-hänseende anmärkningsvärda *lokaliteter* o. s. v.
- II. *Vextgeografiska delen* — som angäfve endast *de utmärktaste vexterna* inom hvarje vextgeograf. lokal — t. ex. uti *Skogar, lunder, ängar, berg, hagar, hedar; kärr, stränder, sjöar* o. s. v., samt de vexter, som vo-

re utmärkande för trakten, och som derinom egde stort antal *former* — o. s. v.

III. *Fytografiska delen* — angifvande: *Numeriska antalet af genera och species* inom hvarje familj. — Vidare *upräknandet af de inom distriktet funna Vexterna*, ordnade efter naturliga systemet uti *genera* och *species*, med sina *underarter, varieteter* och *former*. — Alla *atypiska* anmärkas; *nya* beskrivas. — För hvar och en angifves dess *inskränkta* eller *vidsträcktare utbredning*; — samt, för de *sällsyntare, vextstäl- len, &c.*

Det vore af mycken nytta om de *Vextgeografiska lokalerna* på något mera bestämdt sätt rubricerades än hittills skedt; och att för hvarje sådan lokal de vexter blefvo upräknade som egentligen tillhörde desamma. Det vore då lätt för hvar och en att angifva de *utmärktaste*. — *Geologiska och geognostiska förhållander* borde aldrig förbises, och det är mycket att beklaga, att man hitintills inom fäderneslandet dervid i allmänhet fästet så föga afseende. — *Särskilda lokaliteter* inom distrikten få aldrig lemnas oanmärkta; på dessa förekommer ofta en *vegetation*, som afviker från hela den öfriga omgifningen, och skulle, såvida icke *upmärksamheten* särskildt fästes på den, förorsaka *irringar* i omdömet af det hela.

Hybriditeter böra anmärkas i likhet med *underarter*; — men deremot böra alla *Monstrositeter* och *Missbildningar*, af hvad slag de vara må, så vidt möjligt är, icke *uptagas*. De borde städse särskildt beskrivas, till följe af den vigt de ega i *mor- fologiskt hänseende*, men de *tillhöra* icke *naturkarakteren*.

Det *omfång*, inom hvars *bestämda* gränсор dessa *undersökningar* borde *anställas* och *angifvas*, behöfver icke vara *bestämt*; en eller *högst ett par socknar* (då deras gränсор äro *vanligast bekanta*!); endast på *slättbygder*, eller *föröfrigt* hvarandra *liknande trakter*, kunna flere *omfattas*, allt efter den *tid* och de *omständigheter*, som för hvar och en äro *läggligast*, — samt af den *orsak*, att det *alltid* är *bättre känna litet väl*, än *större de- lar illa*.

För hvarje Botanist måste det vara af ett egendomligt intresse, att i grunden lära känna sin egen hem- eller vistelse-ort; och derigenom att man meddelade hvarandra denna kännedom, skulle vi äfven lära känna hvarandras. Det nya och förbisedda, som vidare undersökningar företedde, vore efter sådane förteckningars inlemnande sedermera lätt anföra och rätta *).

Författ. har kortligen framställt sina åsigtter, och hoppas att de icke må blifva missförstådda. Systemålet ligger hvarje forskare om hjertat, men det är därför icke af nöden att alla *måste* gå samma vägar. Många arbetare hafva många hufvuden, och nästan hvart och ett sin *idee*; en ömsesidig förening underlättar dock alltid det värsta arbete. Vidare äro alla utbasuneringar öfver dessa lokalfloror obehöriga; och författ., som ganska väl inser de många svaga sidor förslaget innebär, önskar blott, att, om det skulle antagas, det ej måtte åstadkomma något sjelfsvåld inom vetenskapen, och på så sätt förorsaka, (för att äfven på vårt enskildta fall fullfölja Prof. Fries's allmänna, träffande liknelse Bot. Not. n:o 1 1842) ett ännu större diluvium öfver sednare tidens flötsformationer.

Med anledning af Förf. enskildt gjorda upmaning, får Utg. som i hufvudsaken fullkomligt gillar hvad i föregående uppsats framställts, dervid allenast anmärka följande.

Som den egentliga nyttan och vigten af sådana specialfloror består i den fullständiga och noggranna kunskap, som genom dem vinnes om vexternas utbredning och förekomst inom landet, så måste den vextgeografiska delen med hvad dertill hörer utgöra deras hufvudsakliga föremål. Det är således af vigt, att beskaffenheten af den trakt, hvars vexter upräknas, noga angifves, särdeles med hänseende på de geologiska förhållanderna och

*) Förf. kan i detta afseende omnämna, att sedan Herr Magr. Wesséns *Plantæ cotyledoneæ in parocia Ostrogoth. Kärna* utkommit, (som uti de fleste delar utgör en värdig förebild för sådana lokalfloror,) tvenne deruti ej angifne vexter inom socknen anträffats, nemligen *Carex Buxbaumii* och *Pedicularis sylvatica*, båda på inskränkta lokaler uti den s. k. *Gabbarps äng*; åren 1839 och 1840.

i allmänhet de momenter, som inverka på vegetationen; men att särskildt upräkna de vexter, som förekomma på de särskilda lokalerna (skogar, lunder, kärr, berg, o. s. v.) synes vara mindre nödigt; helst som med anseende härtill ungefär enahanda förhållande råder öfver hela landet; förekomma deremot några för trakten egna eller i öfrigt sällsynta vexter, böra dessa angifvas, äfvensom om några här skulle förefinnas på andra lokaler, än som vanligen tillkomma dem. Äfvenledes anser Utg., i likhet med Förf., af vigt och intresse att, i händelse inom det ifrågavarande gebitet förekommer någon lokalitet, som med hänseende till vegetationens rikedom eller fattigdom erbjuder ett från den omgifvande trakten afvikande skaplynne och egen karakter, denna då bör särskildt beskrifvas äfvensom dess vegetation. — Vidare anser Förf. att särskild upmärksamhet bör ägnas åt den inverkan, som det underliggande lagret utöfvar på vegetationen och vexternas förekomst; en omständighet, som här i Sverge blifvit nog mycket förbisedd.

Beträffande sjelfva floran bör den vara ordnad efter Prof. Fries' system och allenast utgöra en förteckning på släkten och arter, i oafbruten nummerföljd, vid hvardera af hvilka sistnämnde auktors namn bör utsättas, äfvensom med särskilda bokstäfver eller tecken angifvas om de äro allmänne eller sällsyntare i trakten, och, i händelse gebitet indelats i vissa regioner, i hvilken bland dessa de förekomma, samt också, om man så tycker, den lokalitet, der hvar och en bäst eller uteslutande trifves. De speciela vextställena böra deremot icke anföras vid andra än de inom trakten sällsyntare vexter. — Alla fytografiska anmärkningar, hvilka naturligtvis i en dylik vextförteckning böra inskränka sig till det verkliga anmärkningsvärda (t. ex. afvikande former, som ej äro uptagna i de allmänne verken öfver hela landets flora, kritiska anmärkningar, o. s. v.), kunna lämpligast införas i noter eller såsom bihang.

För så inrättade lokalfloror erbjuder Utg. med nöje plats i dessa Notiser eller i särskildta bihang till dem, allteftersom utrymmet tillåter; äfvensom Utg. gerna, åt den som skulle sådant

önska, vill meddela speciellare uplysningar rörande sättet, hvarpå de, enligt hans förmenande, bäst torde böra anordnas.

Det är klart, att specialfloror, som derjemte äfven hafva något särskildt systemål, t. ex. att tjena som vägledning för de studerande vid ett läroverk, böra vara utförligare; i dem böra korta diagnoser öfver släkten och arter meddelas, äfvensom hänvisning till större arbeten öfver hela landets flora; men man bör äfven i sådana taga sig tillvara för anförandet af en vidlyftig och i ett sådant arbete till ingenting gagnande synonymi, äfvensom för långa uttänjda beskrifningar. Sådana hafva sin plats i arbeten, som hafva till föremål framställningen af vexterna inom hela landet, men i lokalfloror utgöra de endast en öfverflödigt och onyttig ballast.

Utg. Anm.

II. Utdrag ur utländska arbeten.

Ur Annales des sciences naturelles.

Observations sur le genre Elaphomyces, & description de quelques espèces nouvelles, par L. R. & C. Tulasne (Tome 16, p. 5—29 och tab. 1—4).

Förff. lemna till en början en kort öfversigt af kunskapen om detta slägte, hvaraf företrädesvis Vittadini gjort sig förtjent. Derefter framställes den egenheten att dessa underjordiska svampar äro i fullvext tillstånd helt och hållet omgifna liksom af ett galler af rotfibrer från de kringstående träden, ehuru de i yngre tillstånd endast omgifvas af mycelium, hvilket sedermera liksom oblitereras genom trädrötternas fibrer, särdeles hos *E. granulatus*. — Beträffande fruktifikationen instämna Förff. i hufvudsaken med Vittadini, men anmärka, att i hvarje conceptaculum innehållas från 1 till 8 sporer, hvilket varierar hos olika arter; sporerne äro sferiska, ända tills mognaden genomskinliga, ytan i allmänhet slät, hos *E. Persooni* är den besatt med uphöjda punkter. Sporangieerna eller conceptacula utgöra de yttersta betydligt uppsvalda blåsformiga ändarne af en egen trådformig väfnad (*tissu sporigène*):

hvars trådar hafva en betydligt större diameter än de som utgöra det egentliga capillitium. Hos *E. variegatus* och *hirtus* hafva Förf. observerat att dessa trådar leda sitt ursprung från den gula eller hvitaktiga väfnad, som genom linier delar peridietets bruna substans i irreguliera massor och gifver den ett marmorradt utseende; hos öfriga arter märkas icke några dylika linier. — *Elaphomyces* N. v. E. karakteriseras på följande sätt: *Peridium carnosum crassum unicolor l. variegatum, cortice plerumque solidiore duro fragili varie colorato nunc lævi nunc papillis aculeisve plus minus prominulis ornato obductum; intus contextu fibrilloso duplici natura, etenim e filamentis ramosis pellucidis raro septatis æqualibus, nec non filamentis alteris, cum prioribus forsan communicantibus, at ab iis forma tortuosa inflata intricatione septisque approximatis, si adsunt, discrepantibus, constante repletum; filamenta illa (capillitium proprie dictum) sterilia, alba plerumque & subimmutabilia peridii parietibus addicta & in telas, sacculos l. membranulas dissepientes (laminas) efformantes, nexa, aut versus fungi centrum confuse radiantia (capillit. effusum); filamenta vero altera in massulis intra sacculos jam dictos inclusis, aut irregulariter, ut videtur, in capillitio radiante nidulantibus quasi conglobata; horumque extremæ cellulæ valde dilatatæ & in sporangia mutatæ, 1—8 sporas, quibus secundum ætatem diverse coloratæ, foventes. Sporæ sphericæ corticatæ læves aut asperatæ demum opacæ &, liberatæ, capillitio sporangiisque evanidis, tunc araneum una simulantibus, insidentes, donec peridio ipso destructo corticeque quaviscunque causa rupto, in pulverem tenuem dispergantur. — Fungi sub terra plus minus profunde latentes, rotundati non raro depressi & excavati, arrhizi, sæpe fragrantés, intra mycelium copiosum aut rarum, filamentis ramosis variis coloribus ornatis efformatum, nec non inter radices arborum quarundam regularem ad normam nexas, mycelio immixto, fere per totum annum in silvis accrescentes. — Följande i trakten af Paris funna arter beskrivas: a. Cortex sublævis l. mamilloso-granulatus. Sp. 1. *E. maculatus* Vittad.: mycelium viride; cortex ater nonnunquam macula viridi notatus, lævis aut minute mamillosus, appendice basilari*

destitutus; peridium simile; sporarum color duplex; odor acidus. — Sp. 2. *E. Leveillei* n. sp.: mycelium æruginosum; cortex ater, lævis l. granulatus, immaculatus, appendice basilari instructus; peridium simile; sporæ virescenti-nigræ; odor Tuberculosis magnatum Pico. — *b.* cortex exasperatus. Sp. 3. *E. granulatus* Fr.: mycelium luteum; cortex ex luteo brunnescens, papillis difformibus subevanidis asperatus; peridium simile ex albido roseum; sporæ purpurascenti-nigræ; odor ut plurimum debilis aliquando virulentus. — Sp. 4. *E. variegatus* Vittad.: mycel. griseum; cortex durus, luteus ochraceus l. brunnescens, verrucis amplis pyramidatis asperatus; peridium brunneum, variegatum; sporæ coloris coffeæ subustæ; odor virulentus. — Sp. 5. *E. hirtus* n. sp.: mycel. griseo-lutescens; cortex crassus, durus, nitide aurantius, aculeis cuspidatis strictis confertissimis hirtus, peridium brunneum, variegatum; sporæ coloris coffeæ subustæ; fungus vulgo subinodorus. — Sp. 6. *E. aculeatus* Vittad.: cortex ater, aculeis crustaceis pyramidatis acutis ornatus; peridium simile; sporæ virescenti-nigræ colore rubeo ludentes; odor acidi-sulphydrici. — Sp. 7. *E. Persooni* Vittad.: cortex atro-brunnescens, verrucis obtusis polyedris decoratus; peridium crassum, inæquale; sporæ reticulatæ, cæsio-viridescens; fungus parvus basi manifesta instructus; odor Tuderis nigri Bull. — Till slut meddelas kemisk analys af *E. granulatus* och *E. aculeatus*. — De särskilda arterna och deras inre struktur äro afbildade på de bifogade plancherne.

III. Korrespondens.

Tvenne Vext-ställen för Echinops sphærocephalus.

Då denna vext på sednare tiden blifvit alldeles utesluten ur Sverges Flora torde det vara af nöden att fästa upmärksamheten på de ställen der den för närvarande förekommer; tvenne sådana besöktes af mig år 1838, hvilka jag trott mig böra anföra. Båda äro inom Östergötland.

Det första var vid *Stegeborg*, nära Slotts-trädgårdsmästarens boställe på Norra stranden, der den förekom i stor mycken-

het uti granskapet af *Erysimum Alliaria*, *Asperugo*, *Bryonia*, m. fl. — Den vexte härstädes på grus, mot södern, och endast skuggad af några större Träd; genom berg var den skyddad för Nordanvinden, o. s. v.

Det andra stället påträffades händelsevis under en exkursion, tillsammans med Stud. K. Stenmark, vid ett litet Torp *Haltonberget*, Skedvi Socken (omkr. $\frac{1}{2}$ mil v. från kyrkan). Den vexte härstädes på *kalkgrus* efter en raserad mur eller dylikt, men i en omgifning motsatt den förres. Denna utgjordes närmast af ett par Körbärsträd, som föga skuggade, men för öfrigt nästan på alla sidor omkretsad af uråldriga skogar; var således skyddad för vindar, men desto mera utsatt för stark frost; frodades icke desto mindre och vexte i mängd. Torpets innevånare visste ingenting om dess historia, sade att den vext derstädes i många år; de kallade den »*Hvittistel*.» — Enligt berättelse från annat håll, skall den funnits för några år sedan vid Säteriet *Johannislund* inom samma socken; i så fall torde den blifvit hitplanterad. — Den är i alla fall anmärkningsvärd såsom fullkomligt *förvildad* på dessa båda ställen.

Hamp von Post.

IV. Hvarjehanda.

I. Inom Kongl. Vetenskaps-Akademien i Stockholm har fråga väckts om åtskilliga förändringar i Akademiens grundlagar. Bland dem, som redan ventilerats och afgjorts, är en föreslagen delning af Zoologiska och Botaniska klassen i tvenne, en för hvardera af dessa vetenskaper. Diskussionen lär, enligt tidningarnes berättelser, varit ganska liflig och ett skriftligt anförande af Biskopen Agardh derunder blifvit upläst, hvori han opponerar sig mot den föreslagna delningen; den af honom omfattade meningen segrade äfven vid omröstningen med en betydlig pluralitet, som, efter hvad tidningarne vilja veta, dervid förnämligast bestämdes genom det af Biskop Agardh anförda skäl, att den botaniska klassen hade mindre utmärkta subjekter att påräkna och sannolikt skulle komma att bestå af medelmåttor.

— Utan att ingå i någon slags kritik öfver pluralitetens mening, torde man dock ej kunna undgå att anmärka, att ett sådant skäl, om det är sannt, icke just är egnadt att sprida heder eller anseende öfver Linnés fädernesland, der Naturvetenskaperna i allmänhet och Botaniken isynnerhet alltifrån hans tid med ifver och framgång odlats. De flesta, ja alla nuvarande botaniska ledamöter af Vetenskaps-Akademien skulle göra heder åt hvilket lärddt sällskap som helst, och hvarföre skall man antaga att förhållandet i en framtid skall bli annorlunda, helst nu då Prof. Fries på ett så utmärkt sätt lifvat botanikens studium vid Upsala Universitet och der kring sig bildat en krets af unga forskare, som med ohejdad ifver och verksamhet allt djupare arbeta sig in i vetenskapen och lofva att framdeles blifva en heder för fäderneslandet och den utmärkte man, som bildat dem. Det är vid Vetenskaps-Akademien till följe af gammalt bruk antaget till princip, att då en botanist går undan skall hans plats intagas af en botanist, äfvensom en Zoolog skall efterträdas af en Zoolog, men i valet deltaga både botanister och zoologer. Härigenom synes väl mycket rum lemnas åt kabalen och enskild inverkan; ty man kan ej antaga som regel, att botanisterna äro kompetente att sjelfständigt bedöma, hvilken inhemska Zoolog, som är mest förtjent af att intaga den inom Akademien lediga platsen, likaså litet som Zoologerna kunna antagas vara det i fråga om botanisterna. Denna omständighet synes vara en bland hufvud-olägenheterna vid den hittillsvarande och nu äfven för framtiden bibehållna föreningen af dessa vetenskapsmän i en enda klass, men som skulle förekommit genom klassens delning.

2. Kommitterade för den i Göteborg bildade trädgårdsförening ingingo d. 1 Mars detta år till Drätsel-Kommisionen i nämnde stad med en ansökan, hvori de dels uplyste, att aktieteckningen redan upgått till 11,500 R:dr B:ko oberäknadt Stadsmäkklalen Thomées gifva af 5000 R:dr B:ko, dels utvecklade planen för den tillämnade anläggningen, som skulle komma att utgöra en större park med trädskolor och en blomstergård, med dertill hörande nödiga drifhus och orangerier efter sednare tiders förklarade och förbättrade metod inrättade; hvarefter de anhöllo,

att till deras disposition måtte öfverlemnas ett behöfligt jordstycke att kostnadsfritt och utan afgift för nämnde ändamål användas; äfvensom att Drätselkommisionen måtte genom ett understöd af 6 à 8000 R:dr B:ko, att under 2 eller 3 år utgå, befördra fullbordandet af den upgjorda planen, enär kostnaderna för dess fullständiga realiserande blefve större än de inkomster som genom subskriptionen kunde påräknas; samt slutligen att stadskassan måtte under 10 års tid lemna 1000 R:dr B:ko årligen för att dermed aflöna trädgårdsmästaren och dess medhjelpare. — Till svar å denna ansökan har Drätselkommisionen under den 6 sistl. Maj meddelat det beslut, att en plats mellan Vallgrafven och nya Alléen under vissa vilkor åt Föreningen uplåtes att, utan grundlega eller annan afgift, till parks och blomstergårds anläggande användas; dels att till företagets underlättande 5000 R:dr B:ko må af stadskassan, i mån af behovet, utbetalas till Föreningens kommitterade eller styrelse, så snart det kan visas att Föreningens egna medel, minst till uppgifna beloppet 16,500 R:dr, blifvit för ändamålet använda; dels slutligen att stadskassan dessutom på kommitterades requisition i 10 på hvarannan följande år, räknadt från slutet af det år, då trädgårdsmästaren med biträde antagits, årligen till Föreningen utbetalar 1000 R:dr B:ko, med vilkor att trädgårdsmästaren till vård och uppsigt äfven öfvertager stadens alleer och planteringar, med afseende hvarå dock erforderlig arbetskostnad kommer att särskildt af stadskassan utbetalas. — Man kan till följe af detta beslut anse för säkert, att detta på en gång vackra och gagnande företag kommer att snart nog blifva verkliggjordt; det kommer att för alla tider utgöra ett det mest hedrande bevis på Göteborgs styrelses och innevänares redan förut så många gånger ådagalagda nit och verksamhet för det, som äfven i annat än blott materielt hänseende medför nytta. Man kan vara öfvertygad, att inom få år skall i Göteborg upblomstra Sverges förnämsta och rikaste botaniska trädgård. — Måtte Staten följa det efterdöme, som en enskild kommun inom densamma såmedelst gifvit!

Härmed följer Literatur-Bihang no 3.

LUND, tryckt uti Lundbergiska Boktryckeriet, 1842.